

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 8. ANUL XV.

Telegrafu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si fieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 26 Ianuaru (7 Febr.) 1867.

Resentimente.

Dle Redactoru! Dupa-ce a nascutu o femeia, deca ea a asteptatu ca natulu sa fia fetioru si s'a nascutu feta, ori de a asteptatu sa fia feta, si s'a nascutu fetioru, apoi nu e consultu sa se spuna chendelei indata ca ce e! pentruca i pote intorce reulu. — Si deca a estlu unu monstu in locu de unu fetu frumosu cu perulu de auru — si ce sciu eu cum i mai descria fantasi'a poesiei populare prin povestile sele, — apoi celu putinu nui mai spune nice bine nice reu. Simtiulu de mama impaca mai lesne ce a defectuatu natur'a, ca — povestea vorbeii — si ciór'a crede, ca pui mai frumosi ca ai ei n'au tote paserile pamentului. —

De acei'a Dle Redactoru alu Tel. Rom. ai facutu reu, ca te-ai pre grabitu sa spuni cum e fetulu, ce l'a produsu mirés'a celoru 1493 de insi. —

Mam'a e cea mai competente de a face reclamele necesarie, si ea si-a si implinitu detorinti'a sea pe deplinu, pentru ca dela nr. 1 alu Gazetei incóce ne totu spune ca e feta, ca e fetioru, ca e teca, ca e punga, ca asiá trebuie, asiá se cade, asiá e bine. —

Asiá dara fetulu e nascutu, ce mai vrei? lasa pre muma-s'a sa-lu ciuculésca, sa-lu dragostésca! Noi sa ne multiamim cu atát'a. Apoi nu vedi Dta ca prelंगा aceste ciuculituri i mai scapa si câte o reminiscintia, care radica velulu de pre ambiguitátile, ce a jucatu acestu romantiu pana a ajunsu acolo, unde esu tote romantiele. —

In congresulu dela an. 1861 era sa se denu-mésca nisce secretari, cari sa póte protocólele conferintieloru, si intre cari se aclamara si dlu Baritiu ca secretariu. Unu erou románu in sa strigá: Ce totu secretariu? Consiliariu! Consiliariu! D. Baritiu a fostu destulu secretariu! Sa mai fia si Consiliariu. — Destulu ca alegendu-se si unu Comitету permanente alu natiunei, se alesera de membru, adeca de Consiliariu si dlu Baritiu. —

In congressulu dela 1863 — dupa finirea tuturor agendelu se reintregesce si comitetulu permanente. Dara dlu Baritiu dimissionéza fara de a i se primi demissioné; din ce cauza nu ne-a spus, póte ca a asteptatu ce-va si mai multu decátu totu Consiliariu!

Destulu atát'a, ca dlu Baritiu esi din Comitету sífara de a-i fi primita demissioné, si elu de atuncea nu se mai simtiá deobligatu prin solidaritatea natiunala. Elu se simtiá liberu de a lucrá independente; elu mai bine voiá a fi primul in satulu fractiunei, decátu alu doilea in Rom'a.

La an. 1865 Blasiulu calariá pre convocarea unui congresu natiunala, fara concessiunea mai in alta, — iara Sabiuulu pre continuitatea congreselu de mai nainte si pre Comitету permanente. — Acum dlu Baritiu ne spune in nr. 1 alu Gazetei verde, ca nici Congressu nici Comitету. —

In 19 Nov. 1865 se adunara deputatii si regalistii románi in conferintiele sele la Clusiu, dara dlu Baritiu — rugatu de asta conferintia sa ne onoredie cu presentia, si sfatulu seu nu voi a-si aretá cinsti'a fatia, iara dupa aceea ne spuse, ca ce amu facutu acolo, nu e bine.

La conferintia din Belgradu inca nu se osteni, ci se multiamu a strica si cointelegerea de acolo.

Asiá dara elu Congressu nu, comitetu nu, conferintia nu, cointelegere nu, deputati nu, metropoliti nu, si sa fi mai cercatu cine-va ori-ce — nu. Elu voiá numai elu, si numai unu ce extra pentru sine. Si ce a mai voitu Dsea gatitu extra? — Ast'a ni o spune curatu in nr. 4 alu Gazetei. — Elu vru cu 1493 de voluntari a se mesura si insira ca capu natiunale in rondulu lui Klein, Bob, Adamoviciu, Mog'a, Lemény etc. Ba inca mai multu, ca acesti'a se redimau pre milióné de románi, iara elu numai cu o trupa ca a lui Epaminonda, siédu frumosu la Termopilele fabricei dela Zernesci, a resbitu cu petitiunea pana la tron. Elu mai voinicosu, ca nu e fricosu, a intrecutu pre cei doi sateni din comun'a C . . . cari ayendu o judecata, voira a merge tocmai la Imperatulu. Guvernulu le denegá licentia. Dara ei o luara frumosu pe drumu, mersera pana in Vien'a si castigara audientia fara licentia. Acolo li se primi jalb'a, si capetara si ce-va bani de drumu spre reintórcere. Sosindu acasa li sosira si petitiunea, cu care se indreptara pe calea legeri, iara ce a patitu cu Szolgabireulu, ca s'au dusu fara licentia, remane vorb'a intre ei. —

Asiá si D. Baritiu. Elu pe langa tote si-a ajunsu scopulu a se vedé condncatoriu causei natiunale. Lasa sa se manganje cu aceea. Numai nevoia e, ca va umbla si Dsea ca Abu-Asan din omnia si un'a de nopti. Scii Dta istori'a ast'a? Deca nu o scii apoi ti o spuna eu: — La Bagdadu era unu califu vestitu cu numele Harun-Aresid, care umbla nóptea tiptilu, sa afle opinionea publica despre sine. Intr'o séra merse printr'o mahalá, si intra ca caletoriu streinu la unu meseriasiu seracu anume Abu-Asan, care lu chiamá la cina si lu ospetá dupa obiceiulu orientalu, fara a-lu intrebá, ca cine e? In discursulu loru vine vorb'a si despre stapanitoriulu imperatlei Bagdadului, Califulu Harun Aresid, si Abu-Asan dice, ca deca aru fi elu Califu aru face asiá si asiá. Califulu pe ascunsu i bagá unu prafu in paharulu lui Abu-Asan, care bindulu lu admira. Califulu chiama pre servitorii sei, si duce pre Abu-Asanu in palatu, unde lu imbracá in hainele de nópte ale sele, si lu culcá in patulu seu. Diminétia lu sculá cele mai frumóse cadine, si vre salu imbrace si sa-lu servésca ca pre insusi Califulu. Elu se mira si intrebá: nu suntu eu Abu-Asanu? Nu! Inaltímea ta esti Harun-Aresidu capulu tuturor credinciosiloru din Bagdadu, caru'a se inchina tota Asi'a. Tota curtea i se inchinara, i facura paradi, si vrendu nevrendu lu tratara ca pre unu Califu. Dupa-ce Califulu celu adeveratu se delectá destulu cu purtarea exotica a Pseudo-Califului, i mai dedú unu prafu, lu imbracá in hainele primitive, si lu duse in patulu seu in mahal'a. Candu se tredi Abu-Asan, ce sa vedi? sa omóre pre toti din pregiurulu seu — cum de l'a adusu pre elu — capulu tuturor credinciosiloru — in prosti'a ast'a? — Destulu ca din idea fixa, ca elu e Califulu — nu-lu mai putura scóte nime. —

Asiá si cu Conducatoriulu nostru. Elu si-a ajunsu scopulu!

Ajunsu-si-au si natiunea scopulu ei, ast'a nu-i pésa Dsele.

Noi in sa credemu, ca deca Klein, Bob, Adamoviciu, Mog'a, Lemény, cari pre tempulu servituti nationale, sciura a infalsiá caus'a romána cu demnitate, s'aru sculá acum, dupa ce natiunea romána a intratu in concertulu constitutionale, ca natiune inarticulata, — si aru vedé, ca caus'a natiunala in locu sa se prezenteze ca o cauza publico-politica, se infalsiéza ea o cersitoria ambitiosa a particulariloru, devenita pre man'a oficieloru administrative, ei si-aru acoperi fati'a de rusfne si aru intrá iara in mormentu. —

Intr'adeveru, ca nici unu unionistu n'a meritatu asiá bine de caus'a uniunei, ca dlu Baritiu, carele a stricatu totu ce a fostu solidaru — la románi. —

Incheiu cu primul capitulu, si la tempu voiu continuá de a descoperi si celelalte fibre secrete, ce au jucatu role mai insemnate in acestu memorabile romantiu. — Democritu.

Reform'a armatei in privinti'a sociala, economica si finantiala.

(„Reform'a“).
(Capetu.)

Aperarea tempulu de servitiu activu mai indelungatu se privesce din partea militiara ca o assioma neatingibila, ca e de lipsa, ca sa se póta face din recruta unu soldatu si se face provocare cu deosebire la gradulu mai de josu de cultura alu multoru popóre austriace si la partile loru cele mai de josu.

Nu este nici o indoieála, ca aci nu aru fi o diferentia mare, si ca acést'a nu póte fi fara ca sa aiba influentia asupra iutimei cu carea se latiesce cultur'a militara; in sa si trei ani suntu unu tempu indelungatu si deca nu e cu putintia, a face in tempulu acést'a din recruta unu soldatu, atunci acést'a nici in ceialalti trei ani nu se va puté face, despre acést'a putemu fi asigurati de plinu. Cate unii singuratici totudeun'a se voru aflá, la cari se va ivi asiá ce-va, preste totu in sa este de ajunsu unu tempu de servitiu de trei ani, de a seversu lucrulu acést'a; ce trece preste acést'a, nu se mai justifica prin necesitate si este o apesare pentru o parte a poporatiunei. Se aduce inainte si aceea, ca tempulu de servitiu mai indelungatu este de lipsa spre a cresce suboficieri bravi. Asiá dara ca sa castigámu vre-o cati-va soldati eminenti, trebuie sa stea sute de mii, tempu mai multu suptu arme. In sa nici acést'a nu e de lipsa si se afla alta cale pre care putemu ajunge la tint'a acést'a, deca — ceea ce nu credemu — nu aru fi de ajunsu unu tempu de servitiu de trei ani, spre a satisfacé si cerintiei acést'a, carea de altmintrea este de totu drepta. In trei ani de siguru se potu aflá acei'a, cari au calitatile de lipsa, ca sa se faca suboficieri bravi, si intre acesti'a voru fi multi, cari sub óresi-care conditioni se voru invoí la unu tempu de servitiu mai indelungatu, si-si voru puté

alege statulu militaru de carier'a sea. Emolunten-tele, care li s'aru puté asigurá aru fi o plata ce-va mai mare, posibilitatea de a ajunge la rangu de oficieru, si dupa câtu-va tempu asiediarea intr'unu oficiu publicu corespondiatoriu pozitiei sele. Pe calea acést'a fára indoiéla se va aflá unu numeru de ajunsu de libertini, pentru de a acoperi lips'a acést'a, fára de a fi nedreptu séu celu putinu aspru fatia cu alii multi.

Acést'a aru fi in precumpanire partea sociala a cestiunei, acum'a venimu la partea ei economica inantiala. Nu avem la dispositiune date statistice despre viitoriu insa numerulu celoru trei clase de etate, cari au sa se inoleze in urm'a datorintei generale de a militá in totu anulu in armata se iea la 140,000 pâna 160,000 feciori, ceeace intr'adeveru nu e disu pré multu si in urm'a unui tempu de servitiu de siése ani pentru linia s'aru urcá uneori statulu armatei in tempu de pace la 840,000 pâna 960,000 feciori care in sa in urm'a concedieloru durátore si a scadiaminteloru naturali s'aru puté imputiná cam cu 200,000 feciori. Unu astfelu de statu de pace nu se potri-vesce nici cu relatiunile nóstre economice nici fi-nantiale. Productiunei i se datrage prin aceea o massa asiá de mare de putere de lucru, încátu e-fectulu nu póte fi fára numai periculosu si acést'a trebuie combatuta cu atât'a mai multu, de órece concediele durátore tocmai productiunei i se dau mai putina si deórece întárireá imperiului trebuie cautata tocmai in unu avantaju, câtu se póte de mare alu productiunei. Nu mai putinu apasatoriu aru fi statulu acest'a alu armatei in tempu de pace pentru finantiele nóstre si aici trebuie sa marturi-simu, ca nu suntemu nici decum in stare, de a purtá sarcin'a acést'a. Dupa aceste dóue puncte de vedere este neaperatu de lipsa, cá sa se faca schimbare in proiectu, si schimbarea acést'a nu póte sa stea fára in scoborirea tempului de ser-vitiu generalu la jumetate din câtu s'a primitu acum. Puterea de aperare a imperiului nu scade prin a- ceea, căci in locu-i intra rezerv'a in servitiu. Unu statu efectivu câtu se póte de micu in tempu de pace si câtu se póte de mare in tempu de resbelu, acést'a e devis'a, subt care va fi cu pu-

luntia, a castigá o garantia pentru securitatea im- periului, fára de a conturbá elementele, dela care aterna aceea.

Póte ca prin introducerea sistemii de concediu in estensiune câtu se póte de mare au avutu de scopu, a inamiciorá statulu armatei in tempu de pace; déca are in sa se efeptueze acést'a in mesura ne- cesaria, atunci chiaru ei concedu, ca preste totu nu este de lipsa unu tempu de servitiu de siése ani, si chiaru insisi declara sistem'a de un'a, carea nu se pote realizá in praxe. Insa noi trebuie sa ne declarámu si in contr'a acesteia, de órece prin aceea s'aru deschide favoratiunei si toludeodata ar- bitriului us'a si pórt'a. Unu lucru de o insemna- tate asiá mare, are lipsa de norme otárite si tari, cari sa eschida ori-ce cutediare arbitraria.

Necessitatea unei reprezentatiuni mai mare a inteligintei in armata asemenea este evidentá ori- cáru'a, in sa prin introducerea datorintei generale de a militá nu se va ajunge tint'a acést'a fára in unele párti, va trece multu tempu, cá sa ne putemu apropiá de ea. Nu este de ajunsu a incorporá armatei unele puteri inteliginte, trebuie sa nesuimu intr'acolo, cá sa inaltiamu si cultur'a masei, ceeace nu se póte face fára prin imbunatátirea invatiemen- tului poporalu. De-si au intonatu ministrulu de resbelu necesitatea acést'a de urginta, totusi nu se vedu nici semne de cele mai mici, ca aru fi aple- cati, de a merge si in directiunea acést'a unu pasu inainte, si e tempulu celu mai urgente, de a-si in- dreptá atentiunea si asupr'a lucrului acestui'a. Insa cu nesuinti'a, de a face cá si inteliginti'a sa fia mai bine reprezentata se potri-vesce fórtu reu con- servatiunea pedepsei cu bátiulu. Acést'a firesce sa se ordoneza numai pentru gresieli desonorátore, in sa intielesulu gresieleloru desonorátore e fórtu nedeter- minatu si nestatoritu si nóue ni se pare, ca intre- buintiarea pedepsei acesteia nu desonoréza numai pre feciorulu, carele o suferu, ci ca conservatiunea acestei pedepse este o rusine chiaru pentru statu (militariu). Si aicea se aduce inainte gradulu celu josu de cultura, la care nu produce efectu alfelu de pedépsa, decâtu acést'a. Despre reprobatiunea (lepadarea) modului acestui'a de pedépsa s'au in- cheiatu actele de multa si si prin alte pedepse se

va produce efectu déca in genere vomu tractá mai bine cu soldatulu, déca vomu sci desteplá si inviá simtiulu de onóre, carele dormitéza si in omulu celu fára cultura si mai rusticu, déca cu unu cu- ventu vomu cautá a domni mai multu cu arma spi- rituala decâtu cu aceea a puterei barbare si a for- tiei contranaturale.

Deslegarea problemei in modulu acest'a la tóta intamplarea e mai grea, căci nu-i stá fia-cáru'a puterea spirituala spre dispositiune si nu o seie intrebuintia ori-cine intieptiesce, in sa barbati a- cei'a cáror'a le lipsesce darulu acest'a nu trebuiescu pusi in astfelu de postu, la care se cere darulu acel'a.

Revista diuaristica

„N. Fr. Bl.“ aduce in nrulu seu dela 1 Fauru cel. n. unu tablou despre situatiunea Europei sub titlulu „Diplomatennoth“, din care scótemu si noi urmatórele :

„Fremetu de arme in tóte pártile ! Prussi'a, statulu celu recunoscutu de mai bine organizatu mi- litaresce in tóta Europ'a, si reforméza in multe pri- vintie armat'a, in statele cele de nou castigat re- crutéza, si dela artileria, arm'a cea mai momentuo- sa in art'a belica moderna, nu licentiaza nici unu omu, ci conserva statulu ce l'a avutu in resbelulu cu Austri'a. Statele nemtiesci de médiadi, sub conducerea Principelui Hohenlohe, s'au pusu in Stut- gart si s'au sfatuitu asupr'a unei organizatiuni de armata, carea se osebesce numai prin superficialitate de cea prussiana. Russi'a e de multu inarmata, si acum zidesce in fatia amicului seu celui mai bunu, Prussi'a, unu patru unghiu de fortaretie si drumuri de feru, pentrucá la unu casu nepreveditu sa se puna la dispositiunea comandantelui supremu din Varsio- vi'a, in restempu de trei dile, trupe de cele con- centrate la Moscva. Deprinderi de ale armateloru in arme suntu, si inca in mesura mare, in tóte párti- le, la ordinea dilei. Turci'a se lupta déjà contr'a revolutiunei candiote si trebuie sa fia gal'a sa stra- pórtu inca in vre-o cate-va alte locuri arme, cari de altmintrea li s'a datu de multu la 150,000 de soldati in mâna. In Itali'a ministrulu de resbelu reduce cu ce-va bugetulu militariu; dara regele,

FOISIÓRA.

Parintele Gavriilu eroulu Candiei

(Scen'a din insurectiunea de acum a Candiiloru)

Candia e o insula, carea jace in apropierea celei mai meridionali párti a peninsulei eline, si a cárei locitori au redicatu arme asupr'a Osmani- loru si acum de mai multe luni se lupta cu bra- vura pentru independintia sea.

O scena, dintre luptele acestea, carea dupa maretia ei se póte semená cu batalia dela Ther- mopilae, voimu a presentá inaintea cetitoriloru nostri.

Teatrulu faptei eroice este monastirea Arca- dion.

Unu corespondinte grecescu dice : ca mona- stirea acést'a-si trage originea sea dela Arcadios imperatulu romanu in Orientu, care a domnit in secolulu IV dupa Christosu, si dela carele a mostenitu monastirea si numele. Monastirea a jucatu rola insem- nata in evulu mithicu si a jacutu la pórt'a muntelui Id'a, intr'o departare de 6000 urme sub verfulu lui si intr'o inaltime de 1467 urme preste fatia má- rei, — in adinsu amu disu, ca a j a c u t u, căci acum e numai ruini. In evulu mediu a fostu academi'a sciintieloru si arteloru, aici se adunau invatiecei din tóte pártile orientului si occidentului. Maurii din Spania, Venetianii, turculu euceritoriu alu Candiei — Kiprisli Pasi'a, janicierii, arabii si

in tempulu luptei eline din an. 1821—29 si turcii insii au respectatu locul acést'a, cá pre unu asilu, unde calatoriulu de ori si ce limba si religione si seraculu putea aflá odichna si adapostire. Fiindu aceea din darulu credinciosiloru avuta, — sustinea multe scoli, tramitea invetiacei numerosi in tieri straine, inaintá pictur'a si zugravitur'a, se ocupá cu agrihorticultura si economi'a de vite si asiá erá conducátoreá si iluminátoreá tinutului.

In 19 Nov. anului trecutú pornindu Pasi'a Mustaf'a din Rethimos cu 12 mii pedestrii si óre câte-va baterii montane a atacatu intárit'a monastire Arcadion 2 dile si 2 nopti a linutu asiediarea fára resultatu si asaltulu intreitu inca nu a fostu in stare a miciorá zelulu celu nobilu a luptatoriloru din monastire : pentru aceea ducele turcescu a a- dusu in graba tunuri mai mari din Rethimos, prin care a inceputu a sparge zidurile. Abiá in 22 Nov. inainte de amédi au pututu strabate patru le- gióne turcesci preste zidurile derimate, lângu care bravii Candioti din diorii dilei se luptau cá si leii. — Intr'aceea unu detonetu ingrozitoriu a fá- cutu capetu dramei acestei sangeróse si glorióse.

Grecii au aprinsu pravulu asiediatu in suterenu lu monastirei, este opiniune universale, ca parintele Gavriilu, curiosulu igumenu si inimosulu aperiatoriu alu monastirei a fostu acel'a, carele se fi aruncatu schintei'a omorítore si derepanátore in elementulu neimpacabilu.

Numerulu acelor'a cari prin esplosiune s'au nenorocitu, face 950 de insi : intr'acesti'a calugarii, apoi betráni, muieri si copii, cari au cautatu acolo

refugiú si afara de ei 250 militari. Dintre 1200 suflete numai 61 de muieri si copii s'au aflatu in viétia, in sa râniti. Acesti'a s'au fostu ascunsu sub decurgerea bataliei in o aripa laterale a monasti- rei, pre care esplosiunea numai in parte o a stri- catu, pre care in sa dupa aceea turcii o a derapa- natu de totu. Prinsii s'au dusu in Rethimos, unde pre muieri si copii i-au inchisu intr'o bisericu si pre barbati râniti i-a aruncatu in temni adenci.

Parintele Gavriilu igumenu si aperiatoriu lu monastirei s'a nascutu in Rethimos si candu a mu- ritu a fostu cam de 75 ani. A intratu in mona- stirea acést'a in an. 1816 sub igumeni'a unchiu-seu Callinicos.

Pe tempulu insurectiunei eline din 1821 pa- rintele Gavriilu s'a impreunatu cu sfachiotii si in tempu de nópte i-a condusu asupr'a monastirei Ar- cadion, unde se incuibara turcii. Intemplarea acé- st'a a infocatu si mai tare pre Candioti ; in sa ca- lugarii nu a pututu remané in monastire si s'au retrasu in muntele Id'a. Atunci s'a intemplatu, ca sfachiotii l'a provocatu pre parintele Gavriilu, sa calatoréscu prin Europ'a, cá sa castige mai multi amici causei eline, care calatoriá a si avutu re- sultatu.

De atunci incóce a traitu pentru chiama- rea sea privitóre si pentru sciintie, pâna candu pa- tri'a lui nu a redicatu stégulu independintiei, in a cárei aperare cu sotii sei dimpreuna s'a con- socratú spre marirea lui Ddieu si glori'a omenimei.

Respectu memoriei eroului betránu !

carele nu e mustra de discretione, in unu momentu neprecugetatu, in fati'a generaliloru sei, scapa din gura espectoratiunea, in urm'a cărei sunt prospecte de noue fapte resbelice pre unu teritoriu mai mare. Elveti'a tier'a muntiloru si a neutralitatiei perpetue, nu crutia nici cu lucrulu nici cu banii si face pentru 20,000 venatori ai sei pusci de cele noue Spani'a e de multu inarmata, pentruca arbitrariulu Narvaez are lipsa de a nadusi mani'a tieriei. Regele Svediei spune reprezentantiei poporului la deschiderea sesiunei, ca evenemintele din anulu trecut facu necessari schimbări in armate si pre peninsul'a scandinavica. Dani'a zidesce fortaretie contr'a Prussiei, Belgiulu contr'a Franciei. Napoleonu III au necasitu luni intregi pre ministrii sei si pre cei mai buni datatori de sfatu in lucrurile cele militari cu o organizatiune noua de armata, si dupa ce au indreptatu elaboratulu lor dupa alu seu, demite pe liniscitulu si cugetatoriulu Randon si chiama pre Niel, pre barbatulu cu temperamentulu celu infocatu, cărui tumultulu resbelulu e sunetulu celu mai placutu si carele s'aru duce la lupta mai bucurosu astad, decâtu mâne. Angli'a si direge vomitorii de focu (tonurile) ai flotei sele si sacrifica pre fia-care di sume insemnate spre a construi cele mai bune unelte de felulu acest'a. Austri'a inca organizéza,

Dupa acésta espunere deduce lucrulu mai de parte si arata ca cu tóto inarmările aceste resbelu nu se va face, pentruca, fia-care putere si-are slabiciunea sea si asiá demonstratiunile aceste suntu mai multu aperature decâtu atacatóre. In fine vine la conclusiunea, ca déca aru fi diplomati buni in Europ'a, acést'a inarmare generala nu aru fi si incheia cu eschiamarea, ca ce mai proportiune e adi in Europ'a: „in locu de unu diplomatu o armata.“

Eveneminte politice.

S a b i u 25 Ianuariu.

Depesiele telegrafice, ce le aflamu dela aparérea numerului trecut, incóce, suntu de mare insemnate. Ele ne vestescu de total'a crisa ministeriala de demisiunarea contelui Belcredi ministrului de statu, de chiamarea lui Andrassy la Vien'a si Pest'a, si ca ministrulu de Beust o sa vina in fruntea ministeriului.

In Pest'a lucra comisiunea de 67 din tóte puterile spre a ajunge la doritulu ministeriu responsabilu.

Cu alta ocaziune amintiramu de proiectulu românilor si serbilor in cestiunea nationalitatiloru. Acum cetimu de nou, ca românii si serbii se invira a contopi proiectele lor separate in unulu comunu. Proiectulu are de scopu aperaturea tuturor nationalitatiloru nemagiare contr'a suprematiei magiare.

In siedinti'a comisiunei pentru regularea cestiunei nationalitatiloru s'a decisu a se asteptá terminarea desbaterilor in comisiunea de siése-dieci si siepte, chiaru si din acelu temeiu, pentruca mai multi membrii din comisiunea nationalitatiloru sunt de o data si membrii ai comisiunei de siése-dieci si siepte. Mai departe se decise si asteptarea pâna candu se voru gatá elaboretele din partea nationalitatiloru, cá si acele elaborete sa póta servi de punctu de manecare la desbaterile comisiunei. — Zkft adauge la acestea, ca s'aru vedé, ca magiarii au de cugetu sa faca o intorsetura obvenitóre cátra nationalitatile nemagiare. — Ce va urmá vomu vedé.

Despre senatulu extraordinariu se scrie de totu diverse sciri. Unele dicu ca acel'a se va transformá indata la deschiderea lui in senatu imperiali ordinariu.

Resultatulu luptelor la alegerile de dincolo de Lai'a au esitu partea cea mai mare in favórea centralistiloru cu deosebire in tierile curatu nemtiesci.

La ceea ce amu impartasitu despre orientu in rendulu trecut, cum adeca regimulu austriacu se intereséza de crestini de acolo, mai adaugemu, ca scirea acést'a o afirma mai multe diuarie. Ba cetimu acum si despre óresi care efectu in acésta privintia. Pórt'a adeca sa se fia dechiaratu, ca ea este gata a desiértá fortaretiele Serbiei afara de cea a Belgradului, carea si din temeuri militare si politice nu póte sa o dea din mâni tocma acum, candu vrea sa reguleze cestiunea crestiniiloru din imperiu.

S e r b i ' a se pregatesce in tóta form'a pentru eveneminte neprevédute. Inca de multu ceteamu, ca tinerii de pre la universitátile nemtiesci, au venitu acasa pentru cá sa ié arme. Nu de multu cetiramu, ca tinerii dela univers. din Belgradu se ocupa cu studiulu artei belice, avendu de scopu ca la o eventuala lipsa sa póta fi impartiti cá oficerii si conducatori ai glótelor. Acum mai próspetu aflamu, cá oficerii militieloru nationale se afla adunati in Belgradu la unu cursu de instructiune in tactic'a si strategic'a militaria. E de insemnatu si caracteristicu in momentele de fatia unu cuventu alu principelui rostitu cu ocaziunea unui prândiu, datu in onórea oficeriloru amintiti. Principele vorbesce la inceputu despre bunatatea institutiuniloru regimului séu, parte construite din fundamentu, parte desvoltate si continuate. Lauda cu deosebire reorganizatiunea armatei si fundarea militieloru (glótelor). Multiamesce lui Ddieu pentru grati'a data lui, cá sa aduca in vietia acésta ideia mare si patriotica, pre carea inca tateseu au vrutu sa o realisedie. Dupa aceea spune ca Serbi'a de astadi este cea dintâiu intre statele si tierile care au avutu sute de ani aceeasi trista sórte cu ea impreuna. Numele serbescu este acum cunoscutu si respectatu in Europ'a. Meritul e alu armatei, „care in pace e garanti'a legalitatiei si ordinii, in resbelu in sa, la care o voiu chieamá eu si patri'a, gróz'a inimicului.“ Corespundinti'a diuarului Zkft din care scótemu acestea, spune, ca fára de vre-o sumetia póte sa dica, ca armat'a Serbiei este mai mare si mai tare decâtu a Greciei si Romaniei la olalta luata. Serbi'a se privesce pre sine de Piemontele orientalu.

Domnitoriulu R o m a n i e i va petrece óre-cátu tempu la Iasi, unde astépta o intalnire cu fratele seu printiulu Friedericu de Hohenzollern.

Armat'a G r e c i e i se radica la 31,000 ómeni. — Rumperea relationiloru între Turci'a si Greci'a se dice, ca aru fi neincungiurabila, de alta parte se spune, ca Cret'a va fi pacificata si va urmá denumirea unui principe crestinu si gubernatoru.

Publicamu dupa alte foi urmatórea

2125—1867.

Publicatiune.

In legatura cu ordinatiunile guberniali 364, 1253 si 1844 a. c. se impartasiesce spre cinosura, cumca Maiestatea Sea c. r. apost. s'a induratu pré gratiosu cu préinalt'a determinatiune ddo 22 l. c. a concede:

1. Ca acolo, unde in ca nu s'au luat in pertractare lucrările oficióse de eliberare, se mai póte incasá esceptiunalminte depunerea taxei dela individii chiamati inca pâna la diu'a de incepere a acestor pertractári.

2. Acei chiamati in sa carii au in s i n u a t u depunerea taxei inainte de inceperea pertractárilor oficióse dejá finite prin comisiunile miste de eliberare in cerculu lor, la acároru depunere in sa din caus'a publicárei efectuete a ordinului imperiale din 28 Decembre 1866 nu s'au mai lasatu, dela acesti'a se mai póte primí depunerea taxei si dupa acesti'a, pâna la finire pertractárilor oficióse a comisiuniloru miste de eliberare. Spre acestu scopu se observéza de cátra Guvernulu regescu,

cumca pertractările oficióse ale comisiuniloru miste de eliberare se iucheie cu 31 a l. c.

Din siedinti'a reg. Guvernulu transilvanu tinuta la Clusiu in 25 Ianuariu 1867.

C r e n n e v i l l e m. p.

K e d v e s A l o i s i u m. p. secret.

Brasiovu, 22 Ian. 1867. (Petreceri, luxu.) Suntemu in carnelegiu. Vietuimu in dile de de acelea, in care ne mai cere inim'a si distrageri si petreceri. Aceste inca suntu de lipsa, fiindca mai resfira grigile omului; in sa multiamire aducu numai atunci, candu suntu cuviincióse. Cu petreceri cuviincióse si cu pregatiri pentru baluri se ocupa tineretulu nostru.

Balulu celu mai de insemnate in Brasiovu a fostu pâna acum totdeun'a alu Reuniunei femeiloru române, care credemu ca astfelu va fi si in acestu anu. Speramu si acum ca voru concurge celu putínu cu bunavointi'a Dloru si alte Dóme române din alte locuri, cari nu potu luá parte in persóna, cáci balulu are scopu filantropicu. Se mai vorbesce de balulu gimnastice si alu cassinei; iéra cá petreceri pentru folosu comunu. N'aru fi de prisosu cu ocaziunea acést'a sa punemu si acésta intrebare, ca óre mamele de familia, si fiiele Dloru, nu s'aru poté hotári, cá cu o haina sa póta merge la mai multe baluri? Noi pe aici amu inceputu a nutri speranti'a acést'a si de aceea cu mare placere spunemu publ. românu, ca luxulu si-a capetatu dusmane pe aici. Credu ca publiculu cetitoriu nu se va intristá candu va audi, ca intr'o societate a Dómeloru nóstre de aici, amu auditu cam aceste cu vinte: „Intie-lepciunea si tempurile cele grele de adi, ne dic-t é z a, cá costumulu nostru la baluri sa fia simplu; „sa nu se vada Dóme in haine de catifea, meta-sarii si atlasuri. Deci sa nu ne imbracamu cu „de acestea, de-si avem, pentruca nu e cu cuviin-tia. Intr'adeveru ce petrecere póte fi aceea, care „sa te stórca de parale si dupa care sa te dóra „inim'a? Pe nime nu póte adi impresioná a b i n e „hainele cele grele, pentruca ne scimu bine tóte un'a „pe alt'a, care ce póte si numai amu atitiá pe cele ma i „de josu, cá sa se cheltuiésca, pentru cá sa ne imi-teze. Ei bine! ne da mân'a, dar de ce s'o in-trebuintiámu pentru vatemarea petrecerei la multe dintre noi si putemu dice si la multi? Cu asemenea „vestminte amu esi din sfer'a nóstra pentruca „Dómele de Principi, de conti si de capitalisti „mergu la baluri in atlasu si metasarii. Noi déca „mergemu la o petrecere, sa mergemu mai simplu, „si déca nu vomu cautá sa stralucimu prin eleganti'a „vestminteloru, vomu avé ocaziune sa stralucimu prin „cea a simplului frumosu si prin adeverat'a cultura „Deci sa n'abusamu, cá sa ne petrecemu tienitu si „sa nu fimu criticate, ci laudate.“

Asiá Dómeloru! laudate ve-ti fi si ve-ti remanea. In multe bune a datu Brasiovulu impulsu, dati si aici, si fiindu in reuniune cu Dvóstra si alte Dóme, de siguru ve voru imitá.

Nisce semne bune pentru viitoriulu familiaru mai avem sa mai aantiámu, ca amu veditu pre domnisiórele nóstre, cosandu-si si pregatindu-si in selevestmintele. Ne bucuramu, ca s'au convinsu, ca lucrulu este ornamentulu celu mai frumosu alu unei femei si cu deosebire a unei fiitóre mame de familia, carea are sa fia modelulu, nu numai de pastrare si economie in casa, ci si celu alu energiei si perseverantiei in activitate. Atari domnisióre suntu demne de bunele si strabunele lor, sub a căroru priveghiare si crutiare crescú stările cele mari, pre cari infuriatulu luesu le amenintia cu darapanare. Ba elu se verise acum si afara de Brasiovu, chiaru si la económele nóstre sacelene si pe aiurea, ce incepéu acum a se intrece cu cetatiunile.

Ajuta-ne Dóme sa ne cunoşcemu dusmanii cei mai de aprópe!

Principatele române unite.

București 15/27 Carindaru.

Credem ca Românii n'au uitata ca guvernulu Imperatului Napoleone, spre a dá o noua dovada de inalta și binefacătoare solitudine a Maj. Sele Imperatului pentru Romani'a, a incheiatu cu guvernulu Altetiei Sele principelui Carolu I, o convențiune in privinti'a paspórteloru. Totu Maj. Sea Imp. francesiloru, indata ce Domnulu Româniloru a fostu recunoscutu, a acreditatu de dreptulu cátra Alteti'a Sea principele Carolu, pe agintele seu in Romani'a. d. Barone d'Avril, 'acreditare ce pân' aci se facea cátra Sultanulu, care apoi prin Vizirulu seu, facea acést'a cunoscutu Domnitoriloru nostri. Prin aceste done acte, Marele Imperatore a voitu a areta ca recunoște pe Domnulu Româniloru de adevratu suveranu, ceea-ce are și va avé o mare insemnătate politica.

Si cum, candu imperatulu francesiloru incepe o lucrare, ea merge necontenitu spre capetulu ce ia desemnatu, acum câte va díle agintele Regelui Italiei, și eri agentii Reginei Engliterei și Regelui Prussiei au prezentatu, cu tota ceremoni'a obicinuita, Altetiei Sele Carolu I, epistolele regali prin cari suntu acreditate cá agenti ai Majestátiloru Loru láuga Alteti'a Sea Domnulu Româniloru, și cá consuli generali in Romani'a.

București 17/20 Carindaru.

Mari'a Sea, Domnulu Româniloru, a plecatu albaieri, pentru Iasi. Se spune ca Mari'a Sea a destinatu a se dá din caset'a Sea 30,000 galbeni spre ajutoriulu celoru ce suferu de fómete. Facendu unu calculu de sumele ce a datu oficiale Alteti'a Sea principele Carolu, in tempulu de optu lune de candu c'a suitu pe tronulu Romaniei, și decátu au primitu cá lista civila, și aducendu-ne aminte ca toti Domnii nostri au primitu câte 50—60, și unii chiaru 100 mii galbeni pentru caletori'a loru la Constantinopole, și numai Alteti'a Sea Principele Carolu n'a luat nimicu, se va gasi ca Domnitorule actuale a cheltuitu, din propri'a Sea avere 40 séu 50 de mii galbeni mai multu din ce a primitu din list'a civila. Asiá dar, sacrificie morale și sacrificie pecuniarie, pân'acum numai Domnitorulu a facutu pentru tíera, și n'avemu a nregistra nici unulu din partea nóstra. Faptele vorbindu prin ele in se n'avemu trebuintia a le 'nsoci de nici unu comentariu.

Varietáti.

** (Escriere de Concursu). Pentru postulu notarialu la directiunea Asociatiunei aradane pentru cultur'a poporului románu, prin decisiulu adunárei generale din 28 Decemvre nou 1866 Nr. 20 fiindu preliminaru deocamdata unu salariu semestralu de 300 fl. v. a. — directiunea subsemnata, pentru deplinirea acestui postu, amesuratu autorisárei primite dela adunarea generala, cu acést'a deschide concursu, și aviséza pre doritorii de a ocupá postulu acést'a: ca recursele sele pana la 1 Martiu nou an. c. negresitu sa le astérna la subsemnat'a directiune; documentandu, de odata: ca densii au desteritate in stilistic'a romána versati in literatura și cunosc manipularea comuna a trebiloru de cancelaria.

Aradu 20 Ianuariu n. 1867.

Directiunea Asociatiunei nationale aradane pentru cultur'a poporului románu.

Presiedinte: Ioane Goldisiu

Mironu Romanu notariu

directoru secund.

** (Rectificare.) In jurnalele publice, si anume „Korunk“, „Idök tanuja“, „Sionulu romanescu“ și póte si in altele, a esítu incunoscintiare: ca din cass'a publica s'aru fi asemnatu

200,000 fl. v. a. pentru edificarea unei biserici catodrale, resiedintie episcopesci și pentru seminaru, pre sém'a diecesei gr. cat. de Gherla acést'a incunoscintiare fiindu nefundata in interesulu adevurului — prin aceste se reduce la o fama, ce nu are nici o basa fundata pre adeveru. Gherla la 23 Ian. 1867. Lazaru Huz'a not. cons. (Celelalte foi románe suntu rogata a primi in colónele sele acést'a demintire).

** Din „Magazinulu pedagogicu“ Organu pentru educatori, invetiatori și barbati de scóla“ despre care amu incunoscintiatu publiculu nostru la tempulu seu, au aparutu fasciór'a I a tomulului I. Materiele alese dovedescu spiritu pedagogicu practic. Tratarea materieloru o lasámu unei recensii mai tárdie, carea, noi astadi candu ne invertimu intre atátea sgomote politice, nu o putemu face. Acei ce sciú apretiu ce va sa dica o recensiune, nici ea ni o voru luá in nume de reu. Ne marginimu dara a spune ca fasciór'a prima contine urmatóarele materii: „Tipulu unei scóle bune“, „Cum sa fia cea d'ntáiu instruire religiósa, cá sa-si ajunga scopulu?“ Tractarea bucátloru de cetitu“, „Imitatiuni limbistice“ „O óra limbistica tinuta in o clasa superióra a scólei normale din Nasaudu“, „Despre invatiatori in genere“, „Literatura“, „La inceperea anulu scolasticu“ (poesia)“, „Aforisme pedagogice“, „Cum e invetiatoriulu asiá e si scolariulu“ și „Henricu Pestalozzi“.

** (Tiermurirea pedepsei trupesci la militia). Ministrulu de resbelu indatoresce pre comandele de trupe, cá in interesulu servitiului p. in. precum si alu umanitátei sa sa caute cá pedeps'a trupésca (cu batiulu) sa se reduca pre cátu numai se póte, aplicandu-o pre acést'a numai atunci candu pré desu repetítele a-restári aru vatemá servitiulu.

** Unu semu alu tempului DD. Primarii din Bud'a-Pest'a si-a datu demissiunea in ultim'a a lunei tr. c. n. ceea ce dlu Tavernicu o si primi, in sa cu acea observare, ca mentiunatii domni sa-si póte functiunile de primari pana la activarea ministeriului ungurescu respunsabilu. Ambii primari au promis a corespunde acestei recerári.

** (Mórte infiorátore). In Bai'a numita dela Rasn'a, la Rosi'a Abrudului, s'a intemplatu in 16 Ianuariu, dupa cum ni se scrie de acolo, de au caditu unu bolovanu mare de piétra, cá de vre-o 20 mági de greu, din cerimea báiei, in momentul candu se aflá tinerulu de 19 ani Simeone Bucurestianu in loculul periculu. Bietulu nenorocitu, se intielege, ca fu turtitu si sdrumicatu asiá de tare, incátu au trebuitu mai tárdiu sa-lu adune in unu ciuberu, spre alu scóte din baia si alu inmormentá.

** „Kol. Közl.“ provóca foile románe din Austri'a sa arete publiculu loru, cum de deplorable descrie „Romanulu“ starea Romaniei. Naivitatea acést'a a lui „K. K.“ e admirabila, cá si cum foile románe nu aru sci ce au de facutu, si ca cum románii aru trái numai in fantasii și iluziuni.

** Vien'a se va fortificá spune „Cor gen.“ cu 42 forturi detasiate.

** O alarma nefundata facuse „Sürgöny“, spunendu de persecutiuni patrate de guvernulu romanescu fatia cu ardelenii și ungurenii, cari se hranescu acolo. Se vede ca regimulu a cautatu dupa redacin'a lucrului si a aflatu, ca lucrulu se reduce la arestarea „vagabundiloru“, cu care ocaziune s'a intemplatu de s'a adunatu de politia si câte unu individu nevinovatu, dara dupa esterioru suspectu inaintea politistiloru din Bucuresci.

** (Comerciude epistole.) In an. 1866 s'au predatu tuturoru posteloru c. r. 62,698,000 de marce

de epistole si adeca 6.860,000 de câte 2 xr. 3.970,000 de câte 3 xr., 44,718,000 de câte 5 xr. 4,800,000 de câte 10 xr. si 2.350,000 de câte 15 xr.; mai departe 14.733,000 cuperte marcate si adeca 390,000 de câte 3 xr., 14,232,000 de câte 5 xr., 28,000 de câte 10 xr., si 83,000 de câte 15 xr. Sum'a totala a marceloru si cuperteloru face 77.431,000. In 1865 s'a predatu 66.470,000. Cautarea marceloru asiá dara s'a impunitu cu 3,772,000 iara a cuperteloru s'ainmultitu cu 7.663,000. Nrulu Marceloru pentru gazete s'a radicatu cu 3.930,000 mai susu cá anulu de mai inainte. In 1866 adeca s'au predatu comerciului postale 38.580,000 de marce de gazete.

Nr. 6—3 Concursu.

La scóla populara din opidulu Feldiór'a in districtulu Brasiovului, sa cere unu Invatiatoriu pentru clas'a I, cu salariu anuale 100 fl. v. a. din cas'a alodiala, si 40 xr. dela totu scolariulu, precum si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu vacantu, sa-si inaintedie la subscrisulu cererile loru timbrate, si prevediute cu atestatu de botezu, de moralitate, si de studiele gimnasiale séu pedagogice, pana la 1 Februariu a. c. st. v.

Brasiovu in 12 Ianuariu 1867.

Ioann Petricu

Protop. si Insp. distr. de scóle.

Nr. 5—2 Edictu.

Judecatori'a cetatei si scaunului din Mediasiu face cunoscutu, ca Ioann Pop'a au repausatu in Duranu Cule (satu in imperiulu Ottomanu) in lun'a lui Ianuariu 1862 fara a lasá vre-o diata (testamentu). Fiinduca acést'a judecatoria nu scie, deca si cároru persóne compete vr'runu dreptu de ereditate asupr'a remasului lui: suntu provocati toti cáti cugeta a face din veri-ce titulu de dreptu vre-o pretensiune, cá in terminu de unu anu, computatu din díu'a insemnata mai josu, sa se insinue la acést'a judecatoria, si comprobandu-se dreptulu de ereditate sa se dechiare de voiescu a fi eredi séu há; cáci la din contra remasulu pentru care intr'acei'a se constituí Rudolph Schuster advocatu din Mediasiu cá curatoru, se va pertractá cu cei ce se voru dechiará de eredi si li se va dá locu in posesiune, séu deca nu s'a dechiaratu nime de erede, Remasulu intregu se va apucá de cátra statu, cá unu lucru ce nu are nici unu erede.

Mediasiu 16 Decembre 1866.

Anunciu.

Subscrisulu aduce la cunoscinti'a p. t. publicu, cumca densulu s'a determinatu a dá la lumina unu opu despre „gimnastica“, despre care s'a anunsiatu mai pre largu in nr. 4. alu „Tel. Rom.“ Pretiulu acestei cárti, care e ilustrata si cu figuri, e pentru cei ce se voru prenumerá 50 xr., iara pentru aceialalti 80 xr. Acei p. t. dd., cari voru binevoi a spriginí mentiunatulu opu, sa se adresedie pentru orientarea cu tipáritulu, epistolele francate celu multu pana la finea lui Martiu st. n. la Dlu I. Maximu, Ascultante la tribunalulu superioru si prof. de limb'a romána la gimnasiulu luteranu in Sabiu. La 10 esemplare se da 1 gratis.

Aronu Necsi'a

docente.

MUNTELE DEALULU NEGRU alu Domnului Budisteanu din Bucuresci, care munte se afla in apropiere de Turnu-rosiu, se da in arenda dela Sf. George anulu acést'a pe 5 séu mai multi ani, si se si vinde pentru veci (ohaynicu). Doritorii se potu adressá la acést'a Redactiune spre a priimi informatiuni mai de aprópe.

COR. „TEL. ROM.“ Dlu R. Bucovetiu: Ai bunatate a dispune de 1 f. ce intrece pretiulu prenumeratiunei pe 1/2 de anu.